

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОГО РИНКУ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ

Досліджено процес регіоналізації, як підрівня глобалізації, що конкретизує та організаційно упорядковує процеси, які на глобальному рівні мають узагальнюючий характер.

Сучасна міжнародна економічна інтеграція відбувається під впливом низки факторів світового розвитку, серед яких найсуттєвішими є глобалізація і регіоналізація [1].

Процеси регіоналізації і глобалізації доповнюють один одного. Процеси, які на глобальному рівні мають узагальнений характер, на регіональному рівні конкретизуються, організаційно упорядковуються.

Глобалізація означає тісну взаємодію і сплетення економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій на світовому терені; поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу; формування єдиної (глобальної) для всього світового суспільства системи світогосподарських відносин.

Регіоналізація – це поглиблення міжнародних зв'язків на компактному просторі (регіоні). Регіон характеризується не тільки близьким розташуванням країн одна до одної, а й спільністю природних, історичних, економічних, політичних, культурних умов [2]. На регіональному рівні утворюються міждержавні угруповання, що представляють собою інтеграційні об'єднання, головною метою і чинником утворення яких є економічна діяльність.

Регіональний підхід ґрунтується на уявленні про ціле, стосовно якого є регіони. Регіоналізація за різними критеріями дає перетин регіонів на рівні процесів і можливість будувати ймовірнісні прогнози щодо

домінування того чи іншого процесу.

У зв'язку із поглибленням інтернаціоналізації економіки, підвищенням ролі прямих іноземних інвестицій, зростанням впливу транснаціональних компаній, знижуються торгові бар'єри у торгівлі між країнами. Загальне зниження торгових бар'єрів, що відбувається в рамках СОТ, створює передумови для більш легкого переходу країн до формування зон вільної торгівлі. Якщо на попередніх етапах економічного розвитку регіональна інтеграція певною мірою протидіяла міжнародній лібералізації економічних відносин, то у сучасних умовах створення регіональних угруповань виступає чинником, що готує країни-учасниці до більш активного включення до світової економічної системи. Дане явище отримало назву нового регіоналізму.

Регіоналізація в гео економічному фокусі - підхід сьогоденних глобалістів - регіоналізація через управляючі інфраструктури, що мають позакраїнну природу. Тут потрібно розрізняти зони, охоплені тією чи іншою інфраструктурою, і зони поза нею.

В гео економічному фокусі регіони перестають бути просторовими, не мають більше сильного співвіднесення з поділом світу на країни. З розвитком фінансової, транспортної, комунікаційної та інших інфраструктур світ стає мережним.

В цьому сенсі можна говорити про вузли інфраструктури (наприклад - міста) та локуси (наприклад, зони охоплення залізницею, покриття мобільним зв'язком, зони дії тієї чи іншої банківської мережі).

На геокультурному рівні регіоналізація як реальне просторове уявлення взагалі зникає. У геокультурному фокусі глобалізація відбувається у віртуальному просторі, мережним чином. Головний ресурс - нові знання, а головне завдання геокультурного фокусу - пропозиція цивілізаційної парадигми, нових смислів життя для людства. На особливу увагу заслуговують технології поширення мови, культури, етики.

В геополітичному фокусі розрізняють глобальний рівень,

регіональний (декілька країн), національний та субрегіональний. Те, що у нас називаються регіонами країни, насправді є субрегіональним рівнем бачення світових геополітичних процесів.

Домінуючим фактором регіоналізації сьогодні є не геополітичні умови, а гео економічні - інфраструктурне зонування світу.

Регіональна проблематика може бути побудована на уявленнях про регіони - як більш масштабну просторову структуру тих чи інших світових процесів та явищ. Так, у просторовому відношенні В.М. Новицький виокремлює такі рівні регіоналізації [3]:

- макрорегіональний – об'єднання держав великого регіону. Такими регіонами є: Західна Європа, Центральна Європа, Східна Європа, Центральна Азія, Південна Азія, Східна і Південно-Східна Азія, Азіатсько-тихоокеанський регіон, північна Америка, Латинська Америка, Близький Схід, Західна і Центральна Африка, Східна Африка, Південна Африка;

- мезорегіональний – співробітництво між прикордонними адміністративно-територіальними утвореннями держав, наприклад, в рамках єврорегіонів;

- мікрорегіональний – спільні спеціальні економічні зони (СЕЗ).

Список використаних джерел

1. Макогон Ю.В., Ляшенко В.И. Формы и направления межрегионального трансграничного сотрудничества. – Донецк, 2002. – 271с., с.260

2. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 676с. - с.260

3. Міжнародна економіка / За ред Ю.Г.Козака, В.М.Новицького. – К.: Центр навч. літератури: АртЕк, 2002. – 518 с, с.233-235